

**SLOVNÍK VYBRANÝCH POPULÁRNÝCH
ANGLICKÝCH VÝRAZOV POUŽÍVANÝCH
V SÚVISLOSTI S ELEKTRONICKÝMI
CIGARETAMI**

M. GROHOL

Pracovisko: Psychiatrické oddelenie NsP Sv. Jakuba n.o., Bardejov
Primár: MUDr. Miroslav Grohol

S ú h r n

Príspevok dopĺňa prehľadový článok autora venovaný elektronickým cigaretám, ktorý bol publikovaný v predchádzajúcom čísle tohto časopisu (2016, 3, s. 113 – 145). Obsahuje 48 anglických hesiel používaných na internetových stránkach určených pre užívateľov elektronických cigariet („vaperov“), z ktorých každé je opatrené slovenským prekladom a definíciou alebo popisom.

K l ú č o v é s l o v á : elektronické cigarety – vaping – terminológia – slovník

**M. Grohol: GLOSSARY OF SELECTED POPULAR
ENGLISH TERMS USED IN RELATION TO
ELECTRONIC CIGARETTES**

S u m m a r y

The paper complements a narrative review of electronic cigarettes, published in the previous issue of this Journal (2016, 3, p. 113 – 145). It contains 48 English

M. GROHOL / SLOVNÍK VYBRANÝCH POPULÁRNÝCH ANGLICKÝCH VÝRAZOV POUŽÍVANÝCH V SÚVISLOSTI S ELEKTRONICKÝMI CIGARETAMI

headwords selected from internet pages dedicated to electronic cigarettes users („vapers“), each entry is provided with Slovak translation and a definition or a description.

K e y w o r d s : electronic cigarettes – vaping – terminology – vocabulary

Úvod

Predkladaný zoznam vybraných populárnych anglických termínov nadväzuje na prehľadovú prácu venovanú elektronickým cigaretám (Grohol, 2016). V abecednom poradí vymenúva a definuje alebo popisuje výrazy, s ktorými sa môže záujemca o problematiku elektronických cigariet stretnúť pri čítaní odbornej literatúry alebo pri návšteve „vaperských“ internetových stránok. Dopĺňa vyššie zmienený článok a rozširuje znalosti odborníkov. Pre obmedzený počet termínov jestvuje aj zákonom stanovená definícia (napr. elektronická cigareta, plniaca fľaštička, aróma), niektoré termíny približujú prehľadové práce (Granová a kol., 2013; FCTC, 2014; Farsalinos a Polosa, 2014). Väčšina termínov sa však v odbornej literatúre nevyskytuje. Slovník je stále vo vývoji a dá sa povedať, že tento vývoj je veľmi živý. Jeho žriedlom sú komerčné a najmä popularizačné internetové stránky a diskusné fóra, ktoré často používajú slangové nekodifikované výrazy. Ich zásadným problémom je však autorská anonymita.

Metodika

V mesiacoch jún až december 2016 bol realizovaný prehľad internetových stránok určených pre užívateľov elektronických cigariet („vaperov“), resp. aj pre potenciálnych užívateľov, a ďalej terminológia obsiahnutá v literatúre uvedenej v prehľadovom článku (Grohol, 2016), ktorého tento slovník je doplnením. Vybrané boli termíny, ktoré sa konzistentne objavovali vo viacerých zdrojoch, konfrontované boli ich významy a popisy.

Slovník

510 (thread) – jeden z typov závitov, pozostáva z piatich tenkých závitov
advanced personal vaporizers (AVPs) – 3. generácia e-cigariet, s možnosťou nastavenia napätia/výkonu
aerosol – aerosól: zmes pozostávajúca z pevných a/alebo tekutých častíc rozptýlených v plyne (napr. vo vzduchu); častice majú veľkosť spravidla nanometrových, maximálne mikrometrových rozmerov; typickými príkladmi sú hmla, dym, smog
analog/analogue – analóg: klasická tabaková cigareta, ide o metaforické vyjadrenie, pendantom tohto výrazu je „digital“, teda elektronická cigareta

M. GROHOL / SLOVNÍK VYBRANÝCH POPULÁRNÝCH ANGLICKÝCH VÝRAZOV POUŽÍVANÝCH V SÚVISLOSTI S ELEKTRONICKÝMI CIGARETAMI

- atomizer* (slang. *atty*) – atomizátor: hlavná časť e-cigarety („srdce e-cigarety“), v ktorej dochádza k rozkladu (atomizácii) roztoku obsahujúceho nikotín (e-liquid) na aerosól, pôvodne pôsobením ultrazvuku, novšie takmer výlučne zohrievaním špirály napojenej na batériu; zodpovedá technicky pojmu vaporizátor
- battery* (slang. *batt*) – batéria
- cartomizer* (slang. *carto*) – kartomizátor: náplň (cartridge) a atomizátor (atomizer) spojené v jednotný diel
- cartridge* – vymeniteľný zásobník s obsahom e-liquidu (alternatívne pojmy: náplň, kartuša, patróna); novšie typy sú spojené rovno aj s atomizátorom do jednej vymeniteľnej časti
- cig-a-like* – e-cigarety tzv. prvej generácie, ktoré vzhľadom a veľkosťou pripomínajú klasické tabakové cigarety
- clearomizer* – priehľadný atomizátor (resp. kartomizátor), v ktorom je vidieť tekutinu (angl. clear = jasný, číry)
- coil* – špirála, cievka; je z rôznych materiálov resp. zliatin (niklové, nikel-chrómové, chrómové-uhlíkové, kantalové, titánové), ktoré určujú jej odporové vlastnosti a životnosť; atomizátor môže obsahovať i viac ako jednu špirálu
- cut-off* – vypnutie (doslova odrezanie): funkcia automatického vypnutia cigarety pri ťahu dlhšom ako je stanovený počet sekúnd (spravidla viac ako 5 až 8 s.); neobsahujú ju všetky produkty
- disposable* – jednorazový
- dripping* – nakvapkávanie: metóda vapingu, pri ktorej sa tekutina nenasáva zo zásobníka, ale kde sa priamo nakvapkáva na špirálu; jestvuje podobný, ale zriedkavý termín *dipping* (namáčanie), ktorý značí navlhčovanie knôtu ponáraním do tekutiny
- drip-tip/drip tip* (alebo aj *mouthpiece*) – náustok: pôvodne slúžil k ochrane pier pred spálením pri inhalácii aerosólu z atomizéra, pri dnešných modeloch má skôr dekoratívnu funkciu; názov pochádza z historickej skutočnosti, že pôvodné atomizátory ešte neobsahovali nádržku a tekutina sa nakvapkávala (angl. drip) cez dierku v náustku (angl. tip = špička, hrot) priamo na atomizátor
- dual use* – podvojný užívanie: súčasné (resp. alternatívne) fajčenie tabakových výrobkov aj užívanie elektronickej cigarety u tej istej osoby vo vymedzenom časovom úseku (napr. mesiac)
- eGO/eGO battery* – osobitný druh batérií s vlastným závitom; súčasne označenie produktov 2. generácie (tzv. eGO style), ktoré využívajú túto batériu, rozmermi pripomínajú väčšie pero alebo fixku
- electronic cigarette/e-cig* – elektronickej cigareta: príručný prístroj určený na výrobu aerosólu s obsahom nikotínu a jeho inhaláciu. Termín používaný medzinárodne, aj v našej legislatíve. Zákon ju definuje ako výrobok, ktorý možno použiť na spotrebúvanie výparov obsahujúcich nikotín prostredníctvom náustku, alebo akákoľvek zložka tohto výrobku vrátane zásobníka, nádržky a zariadenia bez zásobníka alebo nádržky. V skutočnosti nie je ani elektronickej, ani cigareta. Cigareta nie je preto, že nejde o tabakový povrazec, dokonca typicky ani neobsahuje tabak, elektronickej nie je preto, že nevyžaduje a spravidla ani neobsahuje žiadnu

M. GROHOL / SLOVNÍK VYBRANÝCH POPULÁRNÝCH ANGLICKÝCH VÝRAZOV POUŽÍVANÝCH V SÚVISLOSTI S ELEKTRONICKÝMI CIGARETAMI

elektronickú komponentu (okrem najnovších generácií). Podľa najrozšírenejšieho mechanizmu by bol správnejší názov elektrický (batériou poháňaný) nikotínový vaporizátor (odparovač), niekedy sa aj používa termín „osobný vaporizátor“ (personal vaporizer, PV). V širšom zmysle zahŕňa všetky podobné produkty (ENDS) imitujúce nástroje určené na fajčenie tabaku (e-shisha, e-hookah, e-pipe).

electronic nicotine delivery systems (ENDS) – pozri *nicotine delivery systems (NDS)*

e-liquid (slang. *e-fluid*, *e-juice*) – tekutina do e-cigarety, ide typicky o roztok nikotínu v zmesi alkoholov (spravidla propándiol, glycerín, prípadne etanol – v potravinárstve používané ako tzv. humektanty, t. j. zvlhčujúce látky), s určitým podielom vody a príchutí (aróm); obsah nikotínu je zo zákona limitovaný hornou koncentráciou 20 mg/ml, celkový objem tekutiny v zásobníku na 2 ml, v plniacej fľaštičke na 10 ml

e-liquid base – základ tekutiny do e-cigarety (bez nikotínu a príchutí)

flavouring – aróma: prídavná látka, ktorá e-liquidu dodáva chuť a/alebo vôňu

head (of atomizer) – hlava atomizátora: časť, ktorá spolu s bázou tvorí podstatu atomizátora v tzv. RBA (prebudovateľných atomizátoroch); na nej sú skrutky, kam sa upevní manuálne zhotovená špirála a knôt

heat-not-burn tobacco products – skupina tabakových výrobkov určených k užívaniu zohrievaním (angl. heat), namiesto spaľovania (angl. burn), sú prezentované ako harm-reduction produkty (pozri heslo *THR*); patria sem výrobky s komerčným označením Premier a Eclipse (R. J. Reynolds), Accord (Philip Morris) a najnovšie THS 2.2 (Philip Morris)

mods/MODs/modifications – modifikované e-cigarety umožňujúce zmenu výkonu prístroja (3. generácia výrobkov); modifikácia spočíva v skelete (spravidla kovom) opatrenom dodatočnými obvodmi, ktoré umožňujú zmenu elektrických parametrov (napätia a/alebo výkonu); sú buď regulované (elektrické) alebo neregulované (mechanické, tzv. *mechs*); jestvujú v dvoch tvaroch: tubusových (*tube mods*) a krabicových (*box mods*); v najjednoduchšom prípade ide o valcovitý kovový útvar (tubus), o niečo širší ako eGO batéria, ku ktorému sa z jednej strany priskrutkuje atomizátor, a z opačnej sa do vnútra vloží batéria; zložitejšie obsahujú rôzne úpravy, obvody, ochranu pred prepätím a skratom, elektroniku, vrátane kontroly teploty a podobne (4.-generačné modifikácie)

nicotine delivery systems (NDS) – výrobky slúžiace na prísun nikotínu do organizmu, okrem e-cigariet patria tu nikotínové náplasti, žuvačky, pastilky a pod.; v širšom zmysle aj všetky tabakové výrobky a výrobky na ich užívanie; pre e-cigarety a príbuzné výrobky (e-pipe, e-shisha, resp. e-hookah) sa používa pojem *electronic nicotine delivery systems (ENDS)* alebo *devices (ENDD)*

novel tobacco products – nové tabakové produkty: produkty, ktoré nespádajú do týchto kategórií: cigarety, tabak na vlastnoručné zhotovenie (roll-your-own tobacco), fajkový tabak, tabak do vodnej fajky, cigary, cigarky (cigarillos), žuvací tabak a tabak na nazálne a orálne užitie; a ktoré boli uvedené na trh po 19.5.2014

pen-style – e-cigarety druhej generácie, ktoré vzhľadom pripomínajú trochu väčšie plniace pero

M. GROHOL / SLOVNÍK VYBRANÝCH POPULÁRNÝCH ANGLICKÝCH VÝRAZOV POUŽÍVANÝCH V SÚVISLOSTI S ELEKTRONICKÝMI CIGARETAMI

personal vaporizer (PV) – osobný vaporizátor – iný výraz pre elektronickú cigaretu
PG/VG – pozri *VG/PG*

puff, hit, pull – šluk, vdych; ako *dry puff (dry hit)* sa označuje šluk nepríjemného spáleného vzduchu, spravidla pri končiacej sa náplni alebo pri nastavení vysokej voltáže, pochádzajúci z opáleného knôtu; ako *primer-puff* sa označuje úvodný rýchly vdych, ktorým sa aktivuje atomizátor

rebuildable atomizer (RBA) – všeobecný názov pre atomizátor, ktorý si možno samostatne upraviť (slang. tzv. „rebuildables“), patria tu prístroje typu RDA a RTA

rebuildable dripping atomizers (RDAs) – sú atomizátory určené na vlastnú úpravu, ktoré majú predpripravené skrutky, kam sa pripojí vlastnoručne zhotovený knôt a cievka, na ktoré sa priamo nakvapká tekutina (odtiaľ prezývka „drippers“)

rebuildable tank atomizers (RTAs) – atomizátory s náplňou (clearomizers), ktorých cievku si možno samostatne upraviť

refill container – plniaca fľaštička s obsahom e-liquidu, ktorá slúži na dopĺňanie nádrčky v e-cigaretě (podľa zákona max. 10 ml tekutiny)

smokless (non-combustible, smoke-free) tobacco – tzv. bezdymové tabakové výrobky, pri ktorých užívaní nevzniká dym, resp. nedochádza v spotrebe k horeniu: *snus* (užívaný v Škandinávii ako harm-reduction produkt, v EÚ od r. 1992 zakázaný, Švédsko má výnimku), *snuff* – šnupavý tabak, *chewing tobacco* – žuvací tabak, *dipping tobacco* – americký produkt podobný snusu

sub-ohming (sub-ohm vaping) – vaping pri odporoch nižších ako 1 ohm (bežne majú odporové vlákna 2,4 Ω), výsledkom je obrovská „para“, viac arómy; prístroje sa označujú ako sub-ohm tanks, patria k 4. generácii výrobkov

tank – nádržka na e-liquid, ktorá je súčasťou e-cigarety a do ktorej sa tekutina do-lieva

tank-style – výrobky s nádržkou, typicky patria už k 3. a 4. generácii výrobkov

tar – decht: surový kondenzát fajčiarskeho tabakového dymu, zbavený vody a nikotínu, v e-cigaretách neprítomný

temperature control (TC) – technické opatrenie, ktorým sú vybavené modernejšie prístroje, umožňuje nastaviť želanú cieľovú teplotu (nie iba výkon či napätie); spoločne so sub-ohm tankami reprezentujú 4. generáciu produktov

thread (threading) – závit, ktorým sa vymeniteľná batéria priskrutkuje k atomizátoru, produkty novších generácií užívajú spravidla závit typu 510 alebo eGO, jestvujú aj adaptéry

tobacco harm reduction (THR) – prístup verejného zdravotníctva a konzekventnej medicíny, ktorého primárnym cieľom nie je odstránenie ani liečba tabakovej závislosti v populácii ani odstránenie tabaku z trhu, ale minimalizácia škodlivých následkov na zdraví, najmä znižovaním spotreby tabaku a/alebo nachádzaním alternatívnych spôsobov užívania tabaku, poťažmo nikotínu

vaper – užívateľ e-cigarety, v doslovnom preklade „parič“

vaping – užívanie e-cigarety, resp. inhalovanie aerosólu vytváraného e-cigaretou (od angl. slovesa „to vape“, skrátene od „to vaporize“ = odparovať, vapor = para)

variable voltage/wattage (VV/VW) mods – prístroje s možnosťou nastavenia rôzneho napätia a/alebo výkonu, nepriamo teda teploty, na ktorú sa tekutina zohreje (ide

M. GROHOL / SLOVNÍK VYBRANÝCH POPULÁRNÝCH ANGLICKÝCH VÝRAZOV POUŽÍVANÝCH V SÚVISLOSTI S ELEKTRONICKÝMI CIGARETAMI

o trefogeneračnú funkciu)

VG/PG (vegetable glycerine/propylene glycol) – ide o dve najčastejšie látky (glycerín, t.j. glycerol, chemicky 1,2,3-propántriol, a propylénglykol, t. j. 1,2-propándiol), ktoré tvoria väčšiu časť e-liquidu a určujú aj jeho vlastnosti; glycerín vytvára nepatrne väčšie častice a preto jeho vyšší podiel preferujú užívatelia, ktorí chcú dosiahnuť výraznejší oblak aerosólu („paru“), glycerín je zasa intenzívnejšie cítiť v hrdle

wick – knôt: je z rôznych materiálov (sklenených, keramických aj prírodných bavlnených vlákien); slúži k nasávaniu e-liquidu do bezprostredného kontaktu so špirálou (coil)

Vyhlasenie autora o konflikte záujmov: Žiaden deklarovaný potenciálny konflikt záujmov vo vzťahu k tejto publikácii.

L i t e r a t ú r a

Directive 2014/40/EU of the European Parliament and of the Council of 3 April 2014 on the approximation of the laws, regulations and administrative provisions of the Member States concerning the manufacture, presentation and sale of tobacco and related products and repealing Directive 2001/37/EC

Farsalinos, K. E. – Polosa, R.: Safety evaluation and risk assessment of electronic cigarettes as tobacco cigarette substitutes: a systematic review. *Ther Adv Drug Saf*, 5, 2014, 2, s. 67 – 86

FCTC (WHO Framework Convention on Tobacco Control): Electronic nicotine delivery systems. Report by WHO. Moskva: Conference of the Parties to the WHO Framework Convention on Tobacco Control, 2014. 13 s.

Grana, R. – Benowitz, N. – Glantz, S.: Background paper on e-cigarettes (electronic nicotine delivery systems). Series: WHO Tobacco Control Papers. San Francisco: Center for Tobacco Control Research and Education UCLA, 2013. 109 s.

Grohol, M.: Elektronické cigarety a vaping. *Alkohol Drog Záv (Protialkohol Obz)*, 51, 2016, 3, s. 113 – 145

Zákon č. 89/2015 Z. z. NR SR o výrobe, označovaní a predaji tabakových výrobkov a súvisiacich výrobkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Doručené do redakcie: 24. 8. 2016

Prijaté na publikovanie: 15. 12. 2016

Adresa autora: MUDr. Miroslav Grohol
Psychiatrické oddelenie NsP Sv. Jakuba n.o., Bardejov
Ulica Sv. Jakuba 21, 08501 Bardejov
miro.grohol@gmail.com